

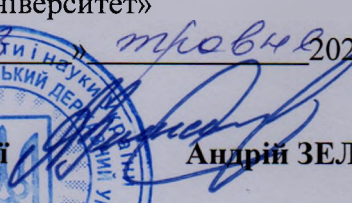
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»

(протокол 7 від «19 травня» 2026 р.)

Голова приймальної комісії

Андрій ЗЕЛЕНСЬКИЙ

ПРОГРАМА

вступного іспиту

на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю А5 «Професійна освіта»

Голова предметної комісії

професор Віктор ДУГАНЕЦЬ

м. Кам'янець – Подільський-2026

Розробники:

ДУГАНЕЦЬ Віктор Іванович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри тракторів автомобілів та енергетичних засобів; гарант освітньо-наукової програми.

ПАНЦИР Юрій Іванович – кандидат технічних наук, доцент.

РУДЬ Анатолій Володимирович – кандидат технічних наук, доцент.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.	4
2. Структура екзаменаційного білета та критерії оцінювання відповідей.	4
3. Програма підготовки до вступного іспиту і рекомендована література.	6
4. Додатки.	12

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою складання вступного іспиту на програму третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії» зі спеціальності А5 «Професійна освіта» є перевірка й оцінювання теоретичних знань і практичних умінь вступників у сфері професійної освіти, рівня їх аналітичного мислення та дослідницьких навиків для ефективного розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки в умовах динамічного середовища, встановлення достатності цих компетентностей для проведення наукових досліджень з обраної галузі науки.

До складання вступного іспиту на програму третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти «Доктор філософії» зі спеціальності А5 «Професійна освіта» допускаються особи, які мають ступінь магістра (або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) та здібності до оволодіння компетентностями, відповідними восьмому рівню кваліфікацій Національної рамки кваліфікацій, прийнятої Постановою Кабінету міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519).

Програма вступного іспиту охоплює питання, які в сукупності характеризують вимоги до компетентностей особи, яка претендує на навчання за програмою третього освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності А5 «Професійна освіта» галузі знань А «Освіта» кваліфікації доктор філософії з професійної освіти.

2. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Організація і проведення вступного іспиту до вступу в аспірантуру здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України, Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет», «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Закладі вищої освіти «Подільський державний університет».

Екзаменаційні білети передбачають питання з визначених дисциплін. Вступне випробування включає теоретичні запитання рівнозначної складності з дисциплін зі спеціальності. Вступний усний іспит до аспірантури зі спеціальності проводиться у вигляді усних відповідей на поставленні запитання, що містяться у варіативних завданнях.

Тривалість вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності – 2 години. Приймальна комісія допускає до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання вступників на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст / ступеня магістр. Екзаменаційний білет зі спеціальності А5 «Професійна освіта» включає чотири питання теоретичного

спрямування за основними фаховими напрямками:

1. Наукові основи професійної освіти.
2. Загальні питання дидактики.
3. Методичні й технологічні аспекти професійної освіти.
4. Методи педагогічних досліджень.

Приклад екзаменаційного білету наведено у Додатку 1.

Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 200-бальною шкалою.

Оцінювання відповідей вступника за кожне питання – окремо, (максимальна кількість балів за правильну відповідь на одне питання – 50 балів) здійснюється за такими критеріями:

46-50 балів – вірна й вичерпна відповідь на поставлене запитання, яка відображає глибоке знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ, наводяться конкретні ситуаційні приклади з належними поясненнями і висновками;

41-45 балів – в цілому правильна відповідь, що відображає здатність до узагальнення, але неповна за змістом, або має окремі неточності в формулюваннях, незначні помилки в аргументації та визначенні проміжних і кінцевих результатів ситуації;

31-40 – продемонстровано розуміння основних положень матеріалу, проте відповідь неповна й не достатньо аргументована, мають місце помилки у визначенні проміжних та кінцевих результатів ситуації;

21-30 балів – часткове висвітлення змісту питань, незадовільні знання понятійного апарату, відсутність уміння аргументації відповіді та висловлення власного ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ;

0-20 балів – неправильна відповідь на питання.

Загальне оцінювання вступного іспиту здійснюється за такими критеріями:

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
175 - 200	Правильна й вичерпна відповідь на питання екзаменаційного білету, яка відображає глибоке знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ, наводяться конкретні ситуаційні приклади з належними поясненнями і висновками
150 - 174	У цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білету, що відображає здатність до узагальнення, але неповна за змістом, або має окремі неточності в формулюваннях, незначні помилки в аргументації та визначенні проміжних і кінцевих результатів ситуації

100 - 149	Часткове висвітлення змісту питань екзаменаційного білету, незадовільні знання понятійного апарату, відсутність уміння аргументації відповіді та висловлення власного ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ
0 - 99	Неправильна відповідь на питання екзаменаційного білету Результат вступного іспиту вважається незадовільним

Вступний іспит до аспірантури перескладанню не підлягає.

3. ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ І РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Блок 1. «Наукові основи професійної освіти»

1. Сутність, предмет і завдання професійної освіти в сучасній системі освіти.
2. Історичні етапи становлення та розвитку професійної освіти.
3. Нормативно-правове забезпечення професійної освіти в Україні.
4. Основні принципи та закономірності професійної освіти.
5. Компетентнісний підхід у професійній освіті: сутність та особливості реалізації.
6. Сучасні тенденції розвитку професійної освіти в умовах цифровізації та глобалізації.
7. Психолого-педагогічні основи професійної підготовки майбутніх фахівців.
8. Формування професійної компетентності здобувачів освіти.
9. Професійна мотивація та її роль у підготовці майбутніх фахівців.
10. Теоретичні основи організації освітнього процесу у закладах професійної та фахової передвищої освіти.
11. Методи, форми та засоби навчання у професійній освіті.
12. Інноваційні педагогічні технології у професійній освіті.
13. Використання цифрових технологій та дистанційного навчання у професійній освіті.
14. Практична підготовка здобувачів освіти як складова професійного становлення фахівця.
15. Педагогічна майстерність викладача професійної освіти та її основні компоненти.
16. Професійний розвиток і самовдосконалення викладача професійної освіти.
17. Моніторинг, контроль та оцінювання результатів навчання у професійній освіті.
18. Науково-методичне забезпечення професійної освіти.
19. Взаємодія закладів освіти з роботодавцями та ринком.
20. Перспективи реформування та модернізації професійної освіти в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія : підручник. — Київ : Либідь, 1998. — 560 с.
2. Андрущенко В.П. Філософія освіти ХХІ століття: пошук пріоритетів. — Київ : Знання України, 2005. — 506 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 кн. — Київ : Либідь, 2003.
4. Волкова Н.П. Педагогіка : навчальний посібник. — Київ : Академвидав, 2012. — 616 с.
5. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність : підручник. — Київ : Вища школа, 2008. — 422 с.
6. Кремень В.Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. — Київ : Знання України, 2010. — 520 с.
7. Лузан П.Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Основи науково-педагогічних досліджень: навчальний посібник. — Київ : НУБіП України, 2012. — 219 с.
8. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. — Київ : Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
9. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. — Київ : Слово, 2004. — 616 с.
10. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник. — Рівне : Волинські обереги, 2013. — 360 с.
11. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності. — Київ : Вища школа, 2004. — 335 с.
12. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. — Київ : Академвидав, 2014. — 456 с.
13. Щербак О.І. Теорія і практика професійної освіти : монографія. — Київ : Науковий світ, 2013. — 420 с.
14. Радкевич В.О. Професійна освіта і навчання: європейський контекст розвитку. — Київ : ІПТО НАПН України, 2018. — 319 с.

Блок 2. «Загальні питання дидактики»

1. Дидактика як галузь педагогіки: предмет, функції та основні категорії.
2. Сутність процесу навчання та його структурні компоненти.
3. Закономірності та принципи навчання у сучасній освіті.
4. Зміст освіти та його характеристика.
5. Компетентнісний підхід як основа сучасного навчання.
6. Методи навчання: сутність, класифікація та характеристика.
7. Активні та інтерактивні методи навчання.
8. Форми організації навчання у закладах освіти.
9. Лекція як основна форма організації навчального процесу у вищій школі.
10. Семінарські, практичні та лабораторні заняття: особливості організації та проведення.

11. Самостійна робота здобувачів освіти та її значення у навчальному процесі.
12. Засоби навчання та їх роль у підвищенні ефективності освітнього процесу.
13. Використання цифрових технологій і дистанційного навчання у сучасній дидактиці.
14. Контроль, перевірка та оцінювання результатів навчання.
15. Критерії та рівні оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.
16. Педагогічні технології та їх класифікація.
17. Інноваційні технології навчання у сучасній освіті.
18. Індивідуалізація та диференціація навчання.
19. Мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти.
20. Сучасні тенденції розвитку дидактики в умовах реформування освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волкова Н.П. Педагогіка : навчальний посібник. — Київ : Академвидав, 2012. — 616 с.
2. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність : підручник. — Київ : Вища школа, 2008. — 422 с.
3. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. — Київ : Знання, 2011. — 486 с.
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : навчальний посібник. — Київ : Кондор, 2007. — 656 с.
5. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. — Київ : Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
6. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології. — Київ : Слово, 2004. — 616 с.
7. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти. — Київ : Грамота, 2012. — 504 с.
8. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості викладача вищої школи. — Київ : Міленіум, 2006. — 344 с.
9. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. — Київ : Академвидав, 2014. — 456 с.
10. Ягупов В.В. Педагогіка : навчальний посібник. — Київ : Либідь, 2002. — 560 с.

Блок 3. «Методичні й технологічні аспекти професійної освіти»

1. Сутність і структура методики професійного навчання.
2. Методичне забезпечення освітнього процесу у професійній освіті.
3. Освітньо-професійна програма та її роль у підготовці фахівців.
4. Навчальний план і робоча програма дисципліни: структура та вимоги до розроблення.

5. Планування та організація освітнього процесу у закладах професійної освіти.
6. Методика підготовки та проведення лекційного заняття.
7. Методика організації та проведення практичних і лабораторних занять.
8. Самостійна робота здобувачів освіти: організація та методичний супровід.
9. Сучасні педагогічні технології у професійній освіті.
10. Технології компетентнісного навчання у підготовці майбутніх фахівців.
11. Інтерактивні технології навчання та особливості їх використання.
12. Використання інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій у професійній освіті.
13. Дистанційне та змішане навчання у системі професійної освіти.
14. Методика оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.
15. Тестові технології контролю знань: переваги та недоліки.
16. Організація виробничого навчання та практичної підготовки здобувачів освіти.
17. Дуальна форма здобуття освіти: сутність та особливості впровадження.
18. Педагогічна майстерність викладача професійної освіти та сучасні вимоги до неї.
19. Інноваційна діяльність викладача професійної освіти.
20. Перспективи розвитку методичних і технологічних аспектів професійної освіти в умовах цифрової трансформації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання : інноваційний підхід. — Вінниця : Планер, 2012. — 348 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. — Київ : Академвидав, 2015. — 352 с.
3. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність : підручник. — Київ : Вища школа, 2008. — 422 с.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. — Київ : Знання, 2011. — 486 с.
5. Лузан П.Г., Василенко О.В. Методика професійного навчання : навчальний посібник. — Київ : НУБіП України, 2010. — 320 с.
6. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. — Київ : Видавнича група ВНУ, 2006. — 352 с.
7. Ничкало Н.Г. Професійна освіта в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів. — Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. — 220 с.
8. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. — Київ : Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.

9. Пехота О.М. Освітні технології : навчально-методичний посібник. — Київ : А.С.К., 2004. — 256 с.
10. Радкевич В.О. Професійна освіта і навчання: європейський контекст розвитку. — Київ : ППО НАПН України, 2018. — 319 с.
11. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих : навчально-методичний посібник. — Київ : ЕКМО, 2011. — 324 с.
12. Щербак О.І. Теорія і практика професійної освіти : монографія. — Київ : Науковий світ, 2013. — 420 с.

Блок 4. «Методи педагогічних досліджень»

1. Сутність педагогічного дослідження та його основні характеристики.
2. Методологія педагогічних досліджень: поняття, рівні та функції.
3. Основні етапи організації педагогічного дослідження.
4. Проблема, об'єкт, предмет і мета педагогічного дослідження.
5. Формулювання гіпотези та завдань педагогічного дослідження.
6. Класифікація методів педагогічних досліджень.
7. Теоретичні методи педагогічного дослідження та їх характеристика.
8. Аналіз, синтез, індукція, дедукція та моделювання у педагогічних дослідженнях.
9. Емпіричні методи педагогічного дослідження.
10. Педагогічне спостереження як метод наукового дослідження.
11. Бесіда, інтерв'ю та анкетування у педагогічних дослідженнях.
12. Тестування як метод педагогічного дослідження.
13. Педагогічний експеримент: сутність, види та етапи проведення.
14. Методи вивчення та узагальнення педагогічного досвіду.
15. Методи кількісної та якісної обробки результатів педагогічного дослідження.
16. Використання статистичних методів у педагогічних дослідженнях.
17. Інформаційно-комунікаційні технології у педагогічних дослідженнях.
18. Вимоги до оформлення результатів педагогічного дослідження.
19. Академічна доброчесність у науково-педагогічних дослідженнях.
20. Сучасні тенденції розвитку методів педагогічних досліджень у системі освіти.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень : підручник. — Київ : АБУ, 2002. — 480 с.
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. — Київ–Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. — 278 с.
3. Дружилов С.А. Методи педагогічного дослідження: навчальний посібник. — Київ : Академвидав, 2011. — 224 с.

4. Євтух М.Б., Волощук І.С., Сердюк О.В. *Методологія та методи науково-педагогічних досліджень : навчальний посібник.* — Київ : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. — 312 с.
5. Крушельницька О.В. *Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник.* — Київ : Кондор, 2009. — 206 с.
6. Лодатко Є.О. *Методологія наукових досліджень в освіті : навчальний посібник.* — Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. — 320 с.
7. Максименко С.Д. *Методологія і методи наукових досліджень у психології та педагогіці : навчальний посібник.* — Київ : Центр учбової літератури, 2012. — 352 с.
8. Ортинський В.Л. *Основи наукових досліджень : навчальний посібник.* — Київ : Центр учбової літератури, 2009. — 376 с.
9. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. *Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник.* — Рівне : Волинські обереги, 2013. — 360 с.
10. Філіпенко А.С. *Основи наукових досліджень : конспект лекцій.* — Київ : Академвидав, 2005. — 208 с.
11. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. *Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник.* — Київ : Знання, 2011. — 310 с.
12. Ягупов В.В. *Методологія наукових досліджень : навчальний посібник.* — Київ : Либідь, 2015. — 360 с.

Приклад екзаменаційного білета

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Голова приймальної комісії

доцент _____ **Андрій ЗЕЛЕНСЬКИЙ**
«__» _____ 2026 р.

БІЛЕТ № 1

**вступного іспиту для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора
філософії за спеціальністю А5 «Професійна освіта»**

1. Сутність, предмет і завдання професійної освіти в сучасній системі освіти.
2. Методичне забезпечення освітнього процесу у професійній освіті.
3. Освітньо-професійна програма та її роль у підготовці фахівців.
4. Проблема, об'єкт, предмет і мета педагогічного дослідження.

Голова предметної комісії, професор

Віктор ДУГАНЕЦЬ
